

Често задавани въпроси във връзка с искането на България за установяване на тясно сътрудничество с ЕЦБ

1 Какви изисквания трябва да изпълни България, за да участва в единния надзорен механизъм (ЕНМ)?

България отправи искане за установяването на тясно сътрудничество между Европейската централна банка (ЕЦБ) и Българската народна банка (БНБ) съгласно условията, определени в член 7 от Регламента за ЕНМ¹. По-конкретно, този процес включва:

- осигуряване на спазването от страна на БНБ на всички насоки или искания на ЕЦБ;
- предоставяне на цялата информация за установените в България кредитни институции, която може да е необходима на ЕЦБ за извършването на цялостна оценка на тези кредитни институции;
- приемане на релевантни национални законодателни актове, с които да се гарантира, че БНБ ще бъде задължена да приеме всяка изискана от ЕЦБ мярка по отношение на кредитните институции.

След като тези условия бъдат изпълнени, ЕЦБ ще извърши оценката си и ще приеме решение по искането на България за установяване на тясно сътрудничество, като, в случай че то е приложимо, неговата начална дата ще зависи от постигнатия напредък в прилагането на евентуалните мерки, оказали се необходими в резултат от цялостната оценка.

2 Какви са ролите на БНБ, ЕЦБ и други институции на Съюза в процеса по вземане на решение по искането на България за установяване на тясно сътрудничество?

След като България отправи искане за установяване на тясно сътрудничество, в момента ЕЦБ го подлага на оценка и подготвя цялостната оценка. БНБ сътрудничи в този процес. Съгласно разпоредбите на Регламента за ЕНМ Европейската комисия, Европейският банков орган (ЕБО) и останалите

¹ Регламент (ЕС) № 1024/2013 на Съвета от 15 октомври 2013 г. за възлагане на Европейската централна банка на конкретни задачи относно политиките, свързани с пруденциалния надзор над кредитните институции (ОВ L 287, 29.10.2013 г., стр. 63).

държави членки бяха уведомени за искането на България за установяване на тясно сътрудничество.

3 Какво означава тясното сътрудничество за надзора над българските банки?

Държавите членки на ЕС, чиято парична единица е различна от еврото, могат да участват в ЕНМ, като установят тясно сътрудничество с ЕЦБ. След като влезе в сила тясното сътрудничество, някои установени в България кредитни институции, които бъдат класифицирани като значими съгласно член 4 от Регламента за ЕНМ, ще бъдат под надзора на ЕЦБ посредством указания към БНБ. Кредитните институции, класифицирани като по-малко значими, ще останат под надзора на БНБ, като ЕЦБ ще изпълнява ролята на наблюдател. Освен това ЕЦБ ще отговаря за провеждането на общи процедури за всички установени в България кредитни институции. Установяването на тясно сътрудничество също така автоматично означава, че България става участник в Единния механизъм за реструктуриране.

4 При режима на тясно сътрудничество ще имат ли българските банки достъп до ликвидност от ЕЦБ?

Участието в ЕНМ посредством режима на тясно сътрудничество означава промяна в рамката за надзор и реструктуриране, но няма връзка с оперативната рамка на паричната политика, така че българските банки няма да имат достъп до ликвидност от ЕЦБ.

5 Когато държава членка установи тясно сътрудничество с ЕЦБ, как се извършва надзорът над кредитните институции, установени в тази държава членка?

Както е уточнено в член 107 от Рамковия регламент за ЕНМ², ЕЦБ и националният компетентен орган в тясно сътрудничество се намират по отношение на значими поднадзорни лица и групи и по-малко значими поднадзорни лица и групи, установени в участващата държава членка в тясно сътрудничество, в сходно положение със значими поднадзорни лица и групи и по-малко значими поднадзорни лица и групи, установени в държава членка от еврозоната. При тази уредба все пак се взема предвид това, че ЕЦБ няма пряко приложими правомощия над кредитните институции, установени в участващата държава членка в тясно сътрудничество. Поради това е

² Регламент (ЕС) № 468/2014 на Европейската централна банка от 16 април 2014 г. за създаване на рамката за сътрудничество в единния надзорен механизъм между Европейската централна банка и националните компетентни органи и с определените на национално равнище органи (Рамков регламент за ЕНМ) (ЕЦБ/2014/17) (ОВ L 141, 14.5.2014 г., стр. 1).

необходимо да се гарантира, че националният компетентен орган ще бъде задължен да приеме всяка изисквана от ЕЦБ мярка по отношение на кредитните институции.

6 Каква е целта на цялостната оценка?

Общите цели на всяка цялостна оценка ([връзка](#)), която ЕЦБ извършва, са следните: i) да подобри качеството на наличната информация за състоянието на банките, ii) да открие проблемите и да приложи необходимите корективни действия, и iii) да прецени дали банките са съществено стабилни. По-специално, прегледът на качеството на активите има за цел да определи адекватността на оценката на експозициите в баланса, а стрес тестът – да оцени устойчивостта на банките на утежнен макроикономически сценарий, който в типичния случай включва икономически спад. И двата компонента са съсредоточени главно върху рисковете за капитала. Други области на риск като например ликвиден риск, операционен риск и изпиране на пари не влизат в обхвата на оценката. За да се осигурят условия на равнопоставеност, цялостната оценка ще бъде извършена посредством най-актуалните налични методологии ([връзка](#)), както за прегледа на качеството на активите, така и за стрес теста.

7 Какви критерии бяха приложени в избора на банки, които да бъдат подложени на цялостна оценка?

Банките са избрани така, че да се осигури обхват, който е в съответствие с член 6, параграф 4 от Регламента за ЕНМ и като цяло е съпоставим с обхвата на проведените цялостни оценки при съставянето на ЕНМ през 2014 г. и при приемането на еврото в Латвия през януари 2015 г. Институциите се избират въз основа на техния размер, рисков профил и цялостно значение за националната икономика. Тава означава, че се вземат предвид няколко елемента, като например бизнес модел на институцията, вътрешно управление и управление на риска, рискове за капитала, рискове за ликвидността и финансирането и взаимосвързаност с останалата част на финансовата система. На по-късен етап ще бъде оценена значимостта на институцията, която може да възникне от наскоро обявеното споразумение за придобиване на „Пиреус Банк България“ АД (ПББ) от страна на „Юробанк България“ АД („Пощенска банка“). Ако новата институция бъде оценена като значима на българския пазар, тя своевременно ще бъде подложена на цялостна оценка.

8 Кой ще проведе цялостната оценка – ЕЦБ или БНБ?

ЕЦБ ще има водещата роля в цялостната оценка. БНБ ще участва в процеса на осигуряване на качеството и ще съдейства на ЕЦБ в извършването на оценката.

9 Ще бъде ли методологията сходна на използваната от ЕЦБ за цялостната оценка на европейските банки през 2014 г.? Какъв ще бъде подходът – йерархически низходящ или възходящ?

Методологията, която ще се използва за прегледа на качеството на активите като компонент на цялостната оценка, е описана в наръчника на ЕЦБ за преглед на качеството на активите на банките. Методологията, която ще се използва в стрес теста като компонент на цялостната оценка, ще бъде същата като приложената към банките, включени в ръководения от ЕБО стрес тест през 2018 г. (т.е. с йерархически възходящ подход). И двете методологии са оповестени и актуални и в тях са отчетени промените в резултат от МСФО 9. И двете са публикувани на уебсайта на ЕЦБ ([връзка](#)).

10 Каква е връзката между стрес теста и прегледа на качеството на активите?

Резултатите от прегледа на качеството на активите и от стрес теста се съчетават по определена процедура и дават крайния съвместен резултат на цялостната оценка.